

MÔI TRƯỜNG KINH DOANH

BẢN TIN

TRUNG TÂM THÔNG TIN KINH TẾ - PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM

Số 17 (20) Tháng 12/2006

Thông tư liên tịch về đơn giản hóa thủ tục thành lập doanh nghiệp cần tiếp tục được cải thiện

Kế hoạch 5 năm phát triển doanh nghiệp vừa và nhỏ từ 2006 đến năm 2010 đã thể hiện một cam kết mạnh mẽ của Chính phủ tiếp tục đơn giản hóa thủ tục đăng ký thành lập doanh nghiệp để khuyến khích nhiều doanh nghiệp mới ra đời. Là bước cải cách đầu tiên trong lĩnh vực này, Chính phủ đang chỉ đạo soạn thảo Thông tư liên tịch giữa ba bộ (Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Công an và Bộ Tài chính) thiết lập cơ chế phối hợp hiệu quả giữa ba ngành này nhằm giảm thời gian và số lần doanh nghiệp phải đi lại các cơ quan nhà nước để hoàn thành ba thủ tục đầu tiên về đăng ký và thành lập doanh nghiệp.¹ Khả năng thực thi của thông tư này sẽ có ý nghĩa rất lớn đối với sự thành công của các cải cách tiếp theo như xây dựng hệ thống đăng ký kinh doanh (ĐKKD) trực tuyến và cơ sở dữ liệu thông tin doanh nghiệp toàn quốc vào năm 2009.²

Các cơ quan chức năng địa phương đang hy vọng thông tư này sớm được ban hành để giúp định hướng những cải cách liên quan đến các thủ tục này. Hiện nay, dự thảo lần 6 của thông tư vẫn còn bệch một số hạn chế và cần được tiếp tục xem xét và chỉnh sửa để đáp ứng tốt hơn nữa kỳ vọng của cộng đồng doanh nghiệp. Bản tin này đề cập đến những hạn chế chính và đề xuất một số cải thiện đối với thông tư này.

Doanh nghiệp vẫn phải đi lại cơ quan nhà nước nhiều lần

Sự thay đổi lớn nhất mà Thông tư này hứa hẹn sẽ đem lại cho cộng đồng doanh nghiệp là một thái độ coi doanh nghiệp là đối tác phục vụ của các cơ quan hành chính công. Thông tư đã cố gắng tạo thuận lợi cho việc đăng ký thành lập doanh nghiệp thông qua việc đề xuất một đầu mối tiếp xúc cho tất cả ba thủ tục. Theo bản dự thảo mới nhất, người thành lập doanh nghiệp, thay vì phải đi lại nhiều lần tới ba cơ quan khác nhau, sẽ chỉ đến Phòng đăng ký kinh doanh, thuộc Sở Kế hoạch Đầu tư để nộp hồ sơ và nhận kết quả (giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh - GCNĐKKD, giấy phép khắc dấu và mã số thuế).

Tuy nhiên, doanh nghiệp vẫn còn tương đối bức xúc về hai vấn đề lớn. Thứ nhất, dự thảo hiện chỉ quy định thời hạn tối đa cơ quan nhà nước có thẩm quyền phải trả kết quả tính từ ngày doanh nghiệp nộp một bộ hồ sơ hoàn chỉnh. Như vậy mặc dù mục tiêu của thông tư là cải tiến cách thức phục vụ doanh nghiệp, một bức xúc lớn nhất của doanh nghiệp vẫn

chưa được giải quyết là cứ mỗi lỗi sai trong bộ hồ sơ là thêm một lần doanh nghiệp phải đi lại cơ quan nhà nước. Quan trọng hơn, trách nhiệm của cơ quan tiếp nhận hồ sơ trong việc tư vấn và hỗ trợ doanh nghiệp hoàn tất bộ hồ sơ đầy đủ và hợp lệ cũng như thông báo ngay cho người thành lập doanh nghiệp biết những thiếu sót trong bộ hồ sơ (lỗi chính tả, viết hoa viết thường) càng sớm càng tốt (thay vì vào ngày hẹn nhận kết quả) vẫn chưa được quy định trong dự thảo.

Thứ hai, phạm vi thông tư chỉ giới hạn đến khâu nhận giấy phép khắc dấu, không điều chỉnh tới khâu khắc dấu và trả con dấu (đã được lưu chiếu) cho doanh nghiệp từ cơ quan công an.³ Như vậy sau khi nhận được kết quả của ba thủ tục thuộc điều chỉnh của thông tư này, chủ doanh nghiệp vẫn chưa được coi là hoàn thành thủ tục thành lập doanh nghiệp vì doanh nghiệp chưa có con dấu chính thức mà mọi giấy tờ của doanh nghiệp chỉ được coi là hợp pháp khi được đóng dấu chính thức của doanh nghiệp.⁴

Hồ sơ chưa được hợp nhất

Những yêu cầu đối với bộ hồ sơ cũng

được sửa đổi cho phù hợp với việc chuyển đổi sang cơ chế một đầu mối tiếp xúc này. Ba bộ hồ sơ sẽ được nộp cùng nhau tại Phòng ĐKKD của Sở Kế hoạch Đầu tư. Tuy nhiên, sẽ thuận lợi hơn nếu người thành lập doanh nghiệp chỉ phải điền vào một tờ khai duy nhất cho cả ba thủ tục: ĐKKD, đăng ký con dấu và mã số thuế. Người thành lập doanh nghiệp không phải cung cấp thông tin lặp lại cho nhiều tờ khai khác nhau như yêu cầu trong dự thảo. Việc cải tiến này chắc chắn, không những giúp giảm bớt công việc thụ lý và kiểm tra tính đầy đủ của hồ sơ của các cán bộ nhà nước, mà còn buộc các cơ quan liên quan phải có trách nhiệm trao đổi thông tin với nhau trong quá trình xử lý hồ sơ của doanh nghiệp. Đây cũng là cơ sở ban đầu cho việc hình thành một hệ thống đăng ký trực tuyến cũng như cấp một mã số duy nhất cho doanh nghiệp theo lộ trình cải cách của Chính phủ.

Trách nhiệm của các cơ quan liên quan còn mơ hồ

Điểm mấu chốt quyết định sự thành công của cải cách này là sự liên thông về thông tin và cơ chế chịu trách nhiệm của các cơ quan chức năng liên quan. Dự thảo quy định Phòng ĐKKD sẽ là cơ quan đầu mối chịu trách nhiệm chuyển thông tin đầu vào của doanh nghiệp đến cơ quan công an và cơ quan thuế và trả kết quả cuối cùng cho

(Xem tiếp trang 4)

Bản tin này đ ợc phát hành với sự hỗ trợ của Chương trình Phát triển Kinh tế T nhân MPDF, một chương trình đ ợc điều hành bởi Công ty Tài chính Quốc tế (IFC), bộ phận chuyên về kinh tế t nhân của Tập đoàn Ngân hàng Thế giới và đ ợc tài trợ bởi nhiều n ớc và tổ chức.

"Môi tr ờng Kinh doanh" tóm tắt và phân tích ngắn gọn về những vấn đề ảnh h ưởng tới môi tr ờng kinh doanh ở Việt Nam và đ ợc ra một loạt các ý kiến của nhiều bên liên quan. Mục đích nhằm cung cấp cho những ng ời quan tâm tới các vấn đề kinh doanh một cái nhìn tổng quan về một vấn đề môi tr ờng kinh doanh cụ thể.

Những phân tích và quan điểm trình bày ở đây chỉ nhằm mục đích cung cấp thêm thông tin tham khảo và không phải là quan điểm chính thức của Phòng Th ơng mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) và Chương trình Phát triển Kinh tế T nhân MPDF/IFC.

Khi trích dẫn và phổ biến thông tin trong bản tin này, đề nghị dẫn nguồn VCCI/MPDF.

(1) Ở Việt Nam, để đăng ký thành lập doanh nghiệp cần thực hiện ba thủ tục chính: đăng ký kinh doanh, làm con dấu và đăng ký mã số thuế. Ở cấp tỉnh/thành phố, ba thủ tục này do Sở Kế hoạch và Đầu tư, Sở Công An và Cục Thuế thực hiện.

(2) Kế hoạch phát triển doanh nghiệp vừa và nhỏ theo Quyết định số 236/2006/QĐ-TTg ban hành ngày 23 tháng 10 năm 2006

(3) Người thành lập doanh nghiệp còn phải đến cơ sở khắc dấu để tiến hành khắc dấu, đến cơ quan công an để thanh toán lệ phí giấy phép khắc dấu, làm thủ tục lưu chiếu mẫu dấu và nhận lại con dấu và Giấy chứng nhận mẫu dấu.

(4) Cũng phải nói thêm Việt Nam là một trong rất ít quốc gia còn quy định doanh nghiệp bắt buộc phải sử dụng con dấu. Ở hầu hết các nước, khắc dấu là một thủ tục tự nguyện của doanh nghiệp, họ không cần xin phép cơ quan chính quyền và tất nhiên không cần giấy phép khắc dấu.

Quan điểm của các cơ quan liên quan

● Dự thảo Thông tư quy định Sở Kế hoạch và Đầu tư là cơ quan tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả giải quyết các thủ tục hành chính cho doanh nghiệp gồm: Giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh (GCN ĐKKD); Giấy chứng nhận đăng ký thuế; Giấy phép khắc dấu. (Sau khi nhận các loại giấy tờ trên, doanh nghiệp còn phải làm con dấu, đăng ký mẫu dấu, nộp lệ phí và nhận giấy chứng nhận đăng ký mẫu dấu). Do vậy, Giấy chứng nhận đăng ký thuế được cấp khi doanh nghiệp chưa có con dấu. Trong khi đó, theo quy định tại Thông tư số 10/2006/TT-BTC, khi đến nhận Giấy chứng nhận đăng ký thuế, doanh nghiệp phải nộp bổ sung mẫu dấu của doanh nghiệp kèm theo chữ ký của người ký trong các hồ sơ đăng ký thuế đã nộp cho cơ quan Thuế (trước đó doanh nghiệp có thể thực hiện thủ tục đăng ký thuế trong thời gian làm thủ tục khắc dấu). Vì vậy, dự thảo Thông tư liên tịch cần hướng dẫn rõ ràng hơn về vấn đề này.

Để có thể đáp ứng yêu cầu tiết kiệm thời gian và số lần đi lại cho doanh nghiệp, ban soạn thảo thông tư nên xem xét quy định rõ trách nhiệm của từng cơ quan, hướng xử lý trong trường hợp hồ sơ không hợp lệ và giải quyết vướng mắc cho doanh nghiệp, đồng thời điều chỉnh một số nội dung trong quy trình 3 trong 1 này. Sau khi nhận bản sao GCN ĐKKD do Sở Kế hoạch và Đầu tư gửi, kèm theo yêu cầu khắc loại con dấu của doanh nghiệp, Cơ quan Công an có trách nhiệm thực hiện các thủ tục cần thiết và liên lạc với cơ sở khắc dấu để làm con dấu cho doanh nghiệp. Lệ phí khắc dấu và chi phí khắc con dấu cần phải được thu (hoặc tạm thu) ngay khi doanh nghiệp nộp hồ sơ tại Sở Kế hoạch và Đầu tư (nhằm khắc phục trường hợp nhà đầu tư không đến nhận giấy tờ và con dấu). Đến ngày giao giấy tờ trong Giấy biên nhận, doanh nghiệp trực tiếp đến cơ quan Công an làm các thủ tục liên quan để nhận con dấu, Giấy chứng nhận đăng ký mẫu dấu (Theo quy trình này, có thể không cần

cấp Giấy phép khắc dấu). Sau đó, doanh nghiệp đến Sở Kế hoạch và Đầu tư để nhận GCN ĐKKD và Giấy chứng nhận đăng ký thuế.

Ông Phạm Đình Tông, Trưởng phòng ĐKKD, Sở Kế hoạch và Đầu tư Bình Định

● Thông tư đã thể hiện được mục đích, yêu cầu theo chỉ đạo của Thủ tướng chính phủ: loại bỏ những khâu công việc bất hợp lý, giảm bớt những loại giấy tờ không cần thiết và rút ngắn tối đa thời gian giải quyết công việc cho doanh nghiệp. Theo dự thảo mới nhất, nơi tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính được tập trung vào một đầu mối: Sở Kế hoạch & Đầu tư. Hồ sơ đã được đơn giản hơn so với trước đây. Thời gian giải quyết thủ tục cấp các loại giấy phép của ba cơ quan chuyên trách đã được giảm xuống; nhất là đối với việc cấp giấy phép khắc dấu cho doanh nghiệp của cơ quan công an, trước đây là 7 ngày, theo thông tư chỉ còn 5 ngày, trong thực tế chỉ còn 1-2 ngày đã cấp giấy phép khắc dấu và 2 đến 5 ngày đã cấp giấy chứng nhận đăng ký mẫu dấu cho doanh nghiệp. Tuy nhiên, để tạo thuận lợi hơn nữa cho doanh nghiệp, cần rút ngắn thêm thời gian giải quyết thủ tục cấp GCN ĐKKD, giảm thủ tục đăng ký mã số thuế và sau khi có GCN ĐKKD, người đại diện theo pháp luật của doanh nghiệp được quyền nhận để chủ động liên hệ làm thủ tục cấp mã số thuế và khắc dấu. Những địa phương có điều kiện và kinh phí nổi mạng hoặc máy fax giữa cơ quan đăng ký kinh doanh với cơ quan thuế và cơ quan cấp giấy phép khắc dấu, quy trình có thể theo hướng: Sau khi nhận được thông tin về GCN ĐKKD do cơ quan ĐKKD hoặc doanh nghiệp chuyển đến, cơ quan thuế sẽ cấp mã số thuế để chuyển trả cơ quan ĐKKD; cơ quan công an sẽ cấp giấy phép khắc dấu và chuyển thẳng đến cơ sở khắc dấu. Trong thời hạn 01 đến 03 ngày, người đại diện theo pháp luật của doanh nghiệp đến cơ quan công an nộp bản sao hợp lệ GCN ĐKKD, kinh phí khắc dấu, lệ phí đăng ký mẫu dấu, nhận con dấu và giấy chứng nhận đã đăng ký mẫu dấu.

Đại tá Vũ Bá Dục, Phó cục trưởng Cục cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội, Bộ Công An

Quan điểm của các cơ quan nhà nước cấp trung ương

● Thông tư liên tịch giữa ba bộ đối với thủ tục gia nhập thị trường là cần thiết để ba cơ quan ĐKKD, thuế và công an có trách nhiệm thông tin qua lại với nhau thường xuyên hơn, tạo tiền đề cho sự chia sẻ thông tin chủ động hơn trong tương lai. Tuy nhiên cũng nên xem xét thực hiện một số cải cách một cách triệt để hơn: mỗi doanh nghiệp nên được cấp một mã số duy nhất và đây sẽ là mã số nhận dạng ra doanh nghiệp được tất cả các cơ quan quản lý nhà nước sử dụng. Hiện nay, mỗi ngành sử dụng một bộ mã khác nhau vừa khó quản lý vừa tạo thêm phức tạp cho doanh nghiệp. Một hệ quả là dữ liệu doanh nghiệp ở ba cơ quan: cơ quan đăng ký kinh doanh, cơ quan thuế và cơ quan thống kê có sự khác biệt tương đối lớn. Về mặt kỹ thuật, việc sử dụng một mã số duy nhất cho doanh nghiệp không quá phức tạp nhưng có ý nghĩa rất lớn. Về lâu dài đầu tư tổng thể về mặt công nghệ thông tin là cần thiết và đây cũng sẽ là tiền đề để thiết lập hệ thống xác thực điện tử cho doanh nghiệp.

Về phương diện thống kê, lý tưởng nhất là dữ liệu về doanh nghiệp được thu thập một cách chính xác và các chỉ tiêu thống kê quốc gia được sử dụng xuyên suốt để thông tin về doanh nghiệp được cập nhật thường xuyên và thống nhất từ lúc khai sinh cho đến lúc khai tử. Tối ưu nhất là cơ sở dữ liệu này được xây dựng trên cơ sở có sự đóng góp cũng như chia sẻ của nhiều ngành có liên quan như cơ quan đăng ký kinh doanh, cơ quan thuế, cơ quan công an, hải quan, ngân hàng v.v.. do cơ quan thống kê điều phối. Hiện nay, Luật

Thống kê quy định rất chặt chẽ nghĩa vụ của doanh nghiệp trong việc cung cấp và cập nhật thông tin phục vụ công tác thống kê nhưng chưa đặt ra những chế tài mạnh để xử phạt những doanh nghiệp không thực hiện hết nghĩa vụ của họ. Doanh nghiệp không cần lo lắng về tính bảo mật của thông tin vì Luật Thống kê (điều 27) về nguyên tắc bảo mật thông tin thống kê quy định rõ những thông tin thống kê gắn với tên, địa chỉ cụ thể của từng tổ chức, cá nhân, phải được giữ bí mật trừ trường hợp được tổ chức, cá nhân đó đồng ý cho công bố - đảm bảo mọi thông tin doanh nghiệp cung cấp cho cơ quan nhà nước phải được sử dụng đúng mục đích quản lý.

Chúng ta có thể xem xét mô hình cải cách thủ tục gia nhập thị trường ở một số nước khác và tìm cho Việt Nam một mô hình nào phù hợp nhất. Ở Australia, trước đây để thành lập doanh nghiệp, doanh nghiệp ở Australia cũng phải đến nhiều cơ quan quản lý khác nhau với các mã số khác nhau, và mỗi lần như vậy, đều phải cung cấp thông tin giống nhau (tên, địa chỉ, ngành nghề kinh doanh v.v.) Hiện nay tất cả các cơ quan quản lý đều dùng một hệ thống mã số chung (Australian Business Number - ABN) tiết kiệm được nhiều thời gian cho doanh nghiệp và giảm sai sót về dữ liệu. Ở một số quốc gia khác, đăng ký kinh doanh được coi là một dịch vụ công dưới sự giám sát của một cơ quan quản lý nhà nước.

Ông Nguyễn Gia Luyện, Vụ phó, Vụ Phương pháp Thống kê, Tổng cục Thống kê

● Hiện nay một trong những mục tiêu quan trọng của cải cách hành chính là chuyển quản lý nhà nước theo kiểu cai trị trước đây sang phục vụ, lấy mục tiêu phục vụ nhân dân là chính. Cũng có nghĩa là những gì khó thì các cơ quan quản lý nhà nước phải gánh trách nhiệm để đảm bảo tạo điều kiện thuận lợi nhất cho người dân và doanh nghiệp.

Nếu mục tiêu là đơn giản hóa thủ tục gia nhập thị trường cho doanh nghiệp thì việc ba cơ quan (ĐKKD, thuế và công an) có ngồi lại với nhau một nơi hay không - không quan trọng. Vấn đề quyết định là thái độ phục vụ của cán bộ ba cơ quan này như thế nào và ba cơ quan này có "nói chuyện" với nhau không để mọi thủ tục đều minh bạch và hồ sơ của doanh nghiệp được xử lý nhanh chóng. Trong trường hợp tỉnh/thành phố có đủ điều kiện thu xếp một khu tiếp doanh nghiệp riêng - trung tâm hành chính công - mà ở đó có mặt của cả ba cơ quan liên quan là rất lý tưởng. Tuy nhiên khi đó phải tính đến chuyện, liệu nhân viên của ba cơ quan đó có thể xử lý hồ sơ ngay tại trung tâm này hay chỉ ngồi đẩy để tiếp nhận hồ sơ rồi lại mang về cơ quan mình để xử lý! Và như vậy có phải là sự phân bổ nhân lực tối ưu không đối với những tỉnh có số lượng doanh nghiệp đăng ký thành lập ít.

Để cải thiện thái độ phục vụ doanh nghiệp của các cán bộ nhà nước, một mặt cần cần nhắc vấn đề về chế độ đãi ngộ cho các nhân viên đang làm công tác phục vụ trực tiếp cho doanh nghiệp. Không thể phủ nhận được sự tương quan giữa tiền lương và thái độ phục vụ doanh nghiệp của các cán bộ nhà nước. Một khi đồng

lương của họ không đủ để trang trải cuộc sống, việc cống hiến 100% sức lực vào công việc vì doanh nghiệp và người dân là thách thức lớn. Mặt khác, cần đặt ra những kỷ luật nghiêm minh cũng như có chế tài mạnh khi vi phạm đối với cán bộ hành chính công. Những vụ việc gần đây ở Hà Nội cho thấy vẫn còn những cá nhân có đạo đức nghề nghiệp chưa cao, còn lợi dụng quyền hạn để gây phiền hà cho doanh nghiệp.

Một trong tác động có ý nghĩa nhất của cơ chế một cửa đã được thực hiện gần 10 năm ở nước ta là sự phối hợp và thông tin qua lại giữa các phòng ban trong cùng một cơ quan nhà nước. Tuy nhiên hiện nay người dân hay doanh nghiệp vẫn phải đến nhiều bộ phận "một cửa" ở các cơ quan chức năng khác nhau vì chưa có sự liên thông hiệu quả giữa các cơ quan này. Việc thí điểm liên thông giữa ba cơ quan ĐKKD, thuế, công an cho thủ tục đăng ký thành lập doanh nghiệp cần được triển khai nhanh chóng làm tiền đề cho cải cách ở nhiều thủ tục hành chính khác phức tạp hơn. Những kinh nghiệm về mô hình một cửa của Bình Dương đối với công tác đầu tư - phối hợp rất hiệu quả giữa nhiều cơ quan khác nhau (đầu tư, địa chính, xây dựng v.v.) cũng cần được nghiên cứu và có thể thể chế hóa trong văn bản quy phạm pháp luật để được áp dụng trên toàn quốc. Cải cách hành chính là phải có sự hy sinh lợi ích của từng cá nhân, không được coi lợi ích của cá nhân hay của một bộ phận lớn hơn lợi ích quốc gia. Hiện nay, vẫn còn tình trạng "đĩ hòa vi quý", cơ quan này nể cơ quan kia nên tính chiến đấu vì cải cách còn rất yếu và ít thấy những cải cách mang tính triệt để.

Ông Vũ Hòa, Vụ phó,
Vụ Cải cách hành chính, Bộ Nội vụ

Quan điểm của chuyên gia

● Đổi mới để tạo sự thuận tiện cho doanh nghiệp trong việc ĐKKD không phải là một ý tưởng mới. Từ tháng 7 năm 2006, Hải Phòng đã là tỉnh đầu tiên trong cả nước khai trương mô hình "một cửa liên thông" (MCLT) áp dụng cho ba thủ tục thành lập doanh nghiệp gồm ĐKKD, đăng ký mẫu dấu, và đăng ký thuế. Thực tế triển khai trong hơn 4 tháng qua cho thấy cộng đồng doanh nghiệp nhiệt tình ủng hộ và việc họ chỉ phải đến một địa điểm để thực hiện ba công việc đăng ký đã được đánh giá rất cao. Nhìn nhận là một mô hình trong thời gian thử nghiệm, Hải Phòng đã định hướng sẽ có một số sự điều chỉnh trong tương lai để mô hình MCLT cho đăng ký kinh doanh đáp ứng được kỳ vọng của doanh nghiệp.

Một số bài học về mô hình MCLT của Hải Phòng, là một tỉnh đi trước về đơn giản hóa thủ tục đăng ký kinh doanh, cũng như những thông lệ tốt của các tỉnh phía Nam có thể sẽ rất hữu ích cho những mô hình MCLT được xây dựng trong giai đoạn tới.

MCLT phải là nơi mà doanh nghiệp đến và tiếp xúc với một đầu mối thay vì chạy quanh 2-3 đầu mối cho khâu đăng ký kinh doanh, 2 đầu mối cho đăng ký mẫu dấu và 1 đầu mối cho đăng ký thuế. Việc này đòi hỏi cả ba cơ quan nhà nước chịu trách nhiệm về ba quy trình có sự phối hợp, nâng cao năng lực cho cán bộ tiếp nhận hồ sơ để họ có đủ kiến thức và kỹ năng xử lý hồ sơ và giải

quyết những yêu cầu của doanh nghiệp. Hơn nữa, từng cơ quan phải xem xét cải thiện và đơn giản hóa quy trình thủ tục của mình sao cho phù hợp với mô hình MCLT với chỉ một đầu mối tiếp xúc.

MCLT phải là nơi mà doanh nghiệp được nhận kết quả đầy đủ để họ có thể bắt đầu hoạt động sản xuất kinh doanh hợp lệ và hợp pháp. Việc cho phép doanh nghiệp nộp đồng thời hồ sơ khắc dấu và hồ sơ đăng ký thuế được đánh giá cao. Và sẽ tốt hơn nếu doanh nghiệp được trả con dấu đồng thời với mã số thuế. Một số cơ quan công an tỉnh thành đã đơn giản hóa thủ tục giấy phép khắc dấu để con dấu và giấy chứng nhận mẫu dấu là kết quả duy nhất doanh nghiệp được nhận lại từ cơ quan công an. Việc liên hệ với cơ sở khắc dấu và bàn giao giấy phép khắc dấu cho những cơ sở này đã được cơ quan công an làm giúp cho doanh nghiệp, và số ngày mà doanh nghiệp nhận được con dấu do vậy bằng hoặc ít hơn số ngày quy định doanh nghiệp nhận lại giấy phép khắc dấu.

MCLT phải là nơi mọi thủ tục liên quan được công khai minh bạch và rõ ràng cho doanh nghiệp. Trước đây, nhiều doanh nghiệp cho biết họ ngại tiếp xúc với cơ quan hành chính nhà nước để hỏi thông tin và nộp hồ sơ. Sự ngại của họ đã được nhiều đơn vị cung cấp dịch vụ trung gian hỗ trợ giải quyết. Từ khi có sự đổi mới về thủ tục ĐKKD ở một số tỉnh, những doanh nghiệp mới đăng ký đã ít nhiều không còn cảm giác "xin" thông tin và "xin" được giải quyết hồ sơ. Doanh nghiệp cho rằng khi mà thủ tục rõ ràng và thuận tiện, họ không còn sợ tiếp xúc với cơ quan công quyền bởi họ đã hiểu rõ được quyền

► và nghĩa vụ của họ khi tiến hành những thủ tục này.

Đơn giản hóa thủ tục ĐKKD đã được coi là một bước đột phá mới trong cải cách hành chính trong thời gian gần đây. Sự nỗ lực của nhiều địa phương đã được thể hiện qua sự ra đời của mô hình MCLT trong ĐKKD. Nếu các tỉnh tiếp tục cải thiện, trên nền tảng của dự thảo 3 trong 1 và trên những quyết tâm đổi mới của địa phương, thì những mô hình thành công sẽ góp phần cải thiện hình ảnh và nâng cao năng lực cạnh tranh của địa phương

*Bà Phạm Ngọc Linh, Phó Giám đốc,
Công ty TNHH Tư vấn Quản lý MCG, Tư vấn Dự án Đơn giản
hóa thủ tục thành lập doanh nghiệp (IFC-MPDF)*

Kể từ tháng 8 năm 2006, thành phố Hải Phòng thử nghiệm mô hình một cửa cho thủ tục đăng ký thành lập doanh nghiệp trong đó ba cơ quan ĐKKD, thuế và công an ngồi ở cùng một nơi để tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả cho doanh nghiệp. Nhờ mô hình này doanh nghiệp chỉ phải đến trụ sở của một cơ quan (thay vì ba cơ quan như trước kia) nhưng vẫn còn phải đi lại nhiều lần và tiếp xúc

với cán bộ của cả ba cơ quan này. Cả Hải Phòng và Đà Nẵng hiện đang xem xét để điều chỉnh mô hình một cửa theo hướng doanh nghiệp chỉ phải tiếp xúc với một cơ quan (đầu mối) tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả, còn toàn bộ quá trình xử lý hồ sơ của doanh nghiệp thuộc về trách nhiệm giữa các cơ quan hành chính với nhau.

Đây cũng là mô hình đang được dự thảo thông tư liên tịch giữa ba bộ theo đuổi. Đáng tiếc là dự thảo mới nhất vẫn đang tách biệt khâu khắc dấu (với cơ sở khắc dấu) và khâu đăng ký con dấu (với cơ quan công an). Đáng mừng là dự thảo có cho phép các tỉnh có thể linh hoạt hơn trong thủ tục này để tạo điều kiện hết mức cho doanh nghiệp.

Liệu có một mô hình một cửa nào về đăng ký thành lập doanh nghiệp được đánh giá là hoàn thiện nhất trên thế giới mà Việt Nam có thể ứng dụng hay không? Theo tôi là không có. Trong mọi trường hợp, mô hình một cửa không thể mang lại

(Tiếp theo trang 1)

doanh nghiệp. Như vậy cán bộ của phòng ĐKKD, ngoài việc thụ lý hồ sơ ĐKKD, về nguyên tắc, còn phải có đủ trình độ nghiệp vụ chuyên môn, đủ thông tin để kiểm tra tính đầy đủ và hợp lệ đối với hồ sơ chuyển sang cơ quan cấp phép khắc dấu và cơ quan cấp mã số thuế. Hiện trong thông tư chưa quy định cụ thể cơ chế cung cấp thông tin qua lại cũng như trách nhiệm của từng cơ quan đối với việc phản hồi lại doanh nghiệp, đặc biệt trong những trường hợp hồ sơ chỉ được phát hiện có sai sót khi đã chuyển sang cơ quan thuế hay cơ quan công an. Cơ quan nào sẽ chịu trách nhiệm cuối cùng trước doanh nghiệp và giải đáp về bất cứ chậm trễ hay vướng mắc trong quá trình thụ lý hồ sơ?

Thông tư nên khuyến khích các địa phương áp dụng các thực tiễn tốt

Trong những năm vừa qua, để thu hút đầu tư, nhiều địa phương đã có những sáng kiến cải thiện thái độ phục vụ doanh nghiệp cũng

những kết quả như mong đợi nếu thiếu các cải cách kèm theo và tất nhiên phụ thuộc rất nhiều vào hoàn cảnh cụ thể của từng quốc gia. Đối với Việt Nam, để cải cách này thành công cần xem xét các nhân tố như: cơ cấu hành chính được phân chia theo tỉnh thành, trình độ nhận thức và ứng dụng công nghệ thông tin và đặc biệt là còn những quy định pháp lý điều chỉnh vấn đề con dấu của doanh nghiệp.

Hiện nay, còn rất ít quốc gia đặt ra yêu cầu xin phép và đăng ký con dấu là thủ tục bắt buộc trong đăng ký và thành lập doanh nghiệp. Ở nhiều nước, việc sử dụng con dấu thuộc về quyền của doanh nghiệp và các văn bản giấy tờ của doanh nghiệp thường được xác thực bởi một số chữ ký. Ngay cả ở những quốc gia bắt buộc doanh nghiệp phải sử dụng con dấu, cơ sở khắc dấu cũng chỉ cần một bản sao của GCN ĐKKD là đủ thủ tục để tiến hành khắc dấu.

Kinh nghiệm quốc tế cho thấy cải cách thủ tục đăng ký thành lập doanh nghiệp theo mô hình một cửa chỉ có thể thành công nếu: thủ tục nội bộ của các cơ quan hành chính liên quan được đơn giản hóa và các cơ quan này trao đổi thông tin một cách hiệu quả để giảm thiểu đầu mỗi doanh nghiệp phải tiếp xúc. Lý tưởng hơn, trong ngữ cảnh của Việt Nam, khi thông tin qua lại giữa các cơ quan nhà nước chủ yếu theo đường công văn, doanh nghiệp chỉ phải đến cơ quan hành chính hai lần cho thủ tục đăng ký và thành lập doanh nghiệp này: lần đầu để nộp toàn bộ hồ sơ và lần hai để nhận GCN ĐKKD, con dấu và mã số thuế. Hướng phát triển tiếp theo là ứng dụng công nghệ thông tin đối với thủ tục này để doanh nghiệp vẫn có thể hoàn thành thủ tục này mà không cần đến trụ sở bất cứ cơ quan hành chính nào.

Để cải thiện hơn nữa thủ tục này, cần tạo điều kiện: i) để doanh nghiệp có thể kiểm tra tên trực tuyến; ii) hồ sơ được chuẩn hóa và thật đơn giản, được đăng tải trên website; iii) các cơ quan nhà nước chia sẻ thông tin với nhau, tránh tình trạng doanh nghiệp phải đến các cơ quan khác nhau cho các thủ tục đăng ký khác nhau; iv) quy trình cập nhật và kiểm tra dữ liệu về doanh nghiệp thường xuyên và dữ liệu này có thể truy cập được; v) ban hành và thực thi nghiêm túc các tiêu chuẩn chất lượng đối với các dịch vụ và thủ tục hành chính công.

*Ông David Walke, Chuyên gia quốc tế,
Chương trình Phát triển Khu vực tư nhân EU*

như sự phối hợp giữa các cơ quan nhà nước. Ở tỉnh Bình Định, doanh nghiệp được khảo sát rất hài lòng với thủ tục đăng ký thành lập doanh nghiệp, đặc biệt đánh giá cao việc cơ quan công an chủ động giúp doanh nghiệp liên hệ với các cơ sở khắc dấu để doanh nghiệp có thể nhận luôn dấu và giấy chứng nhận đăng ký mẫu dấu tại cơ quan công an. Thành phố Hồ Chí Minh, nơi có số lượng doanh nghiệp thành lập mới đông nhất cả nước, đã thiết lập hệ thống ĐKKD trực tuyến nhằm hỗ trợ doanh nghiệp trong suốt quá trình chuẩn bị hồ sơ ĐKKD, theo dõi quá trình cơ quan nhà nước xử lý hồ sơ và giải đáp các thắc mắc liên quan, nhờ đó, giảm được thời gian và số lần đi lại cho doanh nghiệp.

Thông tư nên cho phép các tỉnh có điều kiện và có quyết tâm đơn giản hóa hơn nữa thủ tục đăng ký thành lập doanh nghiệp áp dụng các thực tiễn tốt trên và đề ra những biện pháp kiểm soát hiệu quả để những mô hình này không bị lạm dụng. Các nhà đầu tư trong và ngoài nước luôn có xu hướng chọn những địa phương có thủ tục hành chính thuận tiện và thông thoáng để đầu tư.